બી.એ.પી.એસ. સ્વામિનારાયણ સંસ્થા

બાળ સત્સંગ પરીક્ષા કાર્યાલય

બાળ - ૧ : પ્રેક્ટિસ પેપર - ૭

જવાબપત્ર - ૭

સમય : ૨ કલાક
કુલ ગુણ : ૧૦૦

પ્ર.૧ કૌંસમાં આપેલા શબ્દોમાંથી યોગ્ય શબ્દ પસંદ કરી ખાલી જગ્યા પૂરો. **[૧૦]**

વિભાગ-અ

(રામજી, હિમાલય, પીપલાણા, નેપાળ, દ્રવિડ, નીલકંઠ વર્ણી)

૧. રામાનંદ સ્વામી અને નીલકંઠ વર્ણીનો પ્રથમ મેળાપ **પીપલાણા** માં થયો હતો.

૨. નિર્ભય થવું હોય, તો નિર્ભય **નીલકંઠ વર્ણી** નો આશરો લેવો જોઈએ.

૩. મગનીરામ **દ્રવિડ** દેશનો બ્રાહ્મણ હતો.

૪. અયોધ્યાનું **રામજી** મંદિર ઘનશ્યામનું ખાસ માનીતું હતું.

૫. **હિમાલય** ના જંગલમાં નીલકંઠને જરખનો ભેટો થયો.

વિભાગ-બ

(મુક્તાનંદ સ્વામી, મંડપ, પ્રિય, ૧૫૦, અંધકાર, શાસ્ત્રીજી મહારાજ)

૬. યોગીજી મહારાજના ગુરુ **શાસ્ત્રીજી મહારાજ** હતા.

૭. અભ્યાસથી જ સૌના **પ્રિય** બનાય છે.

૮. **મુક્તાનંદ સ્વામી** એ આરતીમાં શ્રીજી મહારાજનો ઘણો મહિમા ગાયો છે.

૯. ગુ એટલે **અંધકાર**

૧૦. ઘુમ્મટ નીચેના ભાગને **મંડપ** કહેવાય.

પ્ર.૨ નીચેના આપેલા ખરા વાક્યની સામે '✓' ની નિશાની કરો અને ખોટા વાક્યની સામે 'X' ની નિશાની કરો. [૧૦]

૧.	શીતલદાસને મુક્તાનંદ સ્વામીએ સમાધિ કરાવી.	૧.	✗
૨.	મહારાજે સાધુઓને આજ્ઞા કરી હતી, કે જ્યાં સગવડ દેખો ત્યાં મુકામ કરજો.	૨.	✗
૩.	સોનામહોર એ શાહસોદાગરનું નિશાન છે.	૩.	✓
૪.	શિક્ષાપત્રી ગ્રંથ એકલા ગુજરાતીઓ માટે જ છે.	૪.	✗
૫.	અંતકાળે મહારાજે ગુણાતીતાનંદ સ્વામીને વડતાલથી તેડાવ્યા.	૫.	✗
૬.	મુક્તાનંદ સ્વામીએ નીલકંઠનું નામ સરયૂદાસ પાડ્યું.	૬.	✓
૭.	રામાનંદ સ્વામીએ જેતલપુરમાં સહજાનંદ સ્વામીને ગાદી સોંપી.	૭.	✗
૮.	ઘનશ્યામે કાશીમાં વિદ્વાનોની સભા જીતી.	૮.	✓
૯.	જૂનાગઢમાં મહારાજે છડી સવારીએ કાકડી ખાધી.	૯.	✓
૧૦.	મહારાજે જોબનપગીને ગધેડામાંથી ગાય બનાવ્યો.	૧૦.	✓

પ્ર.3 નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ માટે સાચો વિકલ્પ પસંદ કરી ચોરસ ખાનામાં જવાબ નંબર લખો. [૪૦]

૧. વિદ્વાનોની સભામાં અધ્યક્ષ કોણ બન્યું ?

(૧) ઘનશ્યામ **(૨) ધર્મદેવ** (૩) કાશીના રાજા — ૧. [૨]

૨. લોજમાં કોનો આશ્રમ હતો ?

(૧) રામાનંદ સ્વામીનો (૨) મુક્તાનંદ સ્વામીનો (૩) બ્રહ્માનંદ સ્વામીનો — ૨. [૧]

૩. પરમાત્માની શક્તિ શું કરી શકે ?

(૧) ઠુંઠાને નવપલ્લવિત (૨) લીલાનું સૂકું (૩) સત્યાનાશ — ૩. [૧]

૪. સ્વામિનારાયણ મંત્ર સૌ પ્રથમવાર મહારાજે કોને બોલાવ્યો ?

(૧) સરજૂદાસને (૨) હરિદાસને **(3) શીતલદાસને** — ૪. [3]

૫. ક્યા મંદિરના બાંધકામ વખતે મહારાજ ગારાવાળા સંતો-ભક્તોને ભેટ્યા ?

(૧) ગઢડા (૨) ગોપીનાથજી **(3) વડતાલ** — ૫. [3]

૬. શિક્ષાપત્રી મહારાજે ક્યાં લખી ?

(૧) ગઢડા **(૨) વડતાલ** (૩) જૂનાગઢ — ૬. [૨]

૭. નીલકંઠ લોજમાં પધાર્યા ત્યારે રામાનંદ સ્વામી ક્યાં હતા ?

(૧) માંગરોળ **(૨) કચ્છ** (૩) પીપલાણા — ૭. [૨]

૮. ચૈત્ર સુદ નોમના દિવસે કોનો જન્મ થયો હતો ?

(૧) ઘનશ્યામનો (૨) ભગવાન રામનો **(3) બંનેનો** — ૮. [3]

૯. મગનીરામને દીક્ષા આપી મહારાજે શું નામ પાડ્યું ?

(૧) અદ્વૈતાનંદ (૨) અદ્‌ભૂતાનંદ (૩) આનંદાનંદ — ૯. [૧]

૧૦. શિખર નીચે જ્યાં મૂર્તિઓ પધરાવાય તેને શું કહેવાય ?

(૧) હરિમંદિર **(૨) નિજમંદિર** (૩) કોળીમંડપ **૧૦.** ૨

૧૧. ગાદીએ બેસાડવાના ઉત્સવને શું કહે છે ?

(૧) પ્રમુખવરણી (૨) રાજ્યાભિષેક **(3) પટ્ટાભિષેક** **૧૧.** 3

૧૨. ભગવાનના ઘરને શું કહેવાય ?

(૧) મંદિર (૨) ઘરમંદિર (૩) તીર્થ **૧૨.** ૧

૧૩. ઘનશ્યામને મારવા જતા કોણ મરી ગયું ?

(૧) કાલીદત્ત (૨) કાલિય (૩) કૌશિક રાક્ષસ **૧૩.** ૧

૧૪. ભગવાન કોના દ્વારા હંમેશા પ્રગટ રહે છે ?

(૧) સાચા સંત (૨) મંદિર (૩) ગુરુ **૧૪.** ૧

૧૫. આપણા ગુરુ કોણ છે ?

(૧) પ્રમુખસ્વામી મહારાજ (૨) સહજાનંદસ્વામી મહારાજ (૩) બંને **૧૫** ૧

૧૬. ઘનશ્યામે ગૃહત્યાગ કર્યો, ત્યારે સાથે શું લીધું હતું ?

(૧) શાલીગ્રામ (૨) રૂમાલ (૩) બેગ **૧૬.** ૧

૧૭. ઘનશ્યામે કેટલા વર્ષની ઉંમરે ગૃહત્યાગ કર્યો ?

(૧) ૯ **(૨) ૧૧** (૩) ૧૫ **૧૭.** ૨

૧૮. જોબનપગીએ મહારાજની પરીક્ષા કરવા કેટલા સંકલ્પો કર્યા ?

(૧) ૨ **(૨) ૩** (૩) ૪ **૧૮.** ૨

૧૯. ઘનશ્યામે પાટલા પરથી શું ઉપાડ્યું ?

(૧) ભગવદ્ગીતા (૨) છરી (૩) સોનામહોર **૧૯.** ૧

૨૦. નીલકંઠ વર્ણીએ કેટલાં વર્ષ વન વિચરણ કર્યું ?

(૧) ૭ (૨) ૯ (૩) ૧૧ **૨૦.** ૧

૨૧. ''આપણે ઈડરિયો ગઢ જીત્યા'' આવું કોણ બોલ્યું ?

(૧) સંતો (૨) હરિભક્તો **(3) મહારાજ** **૨૧.** 3

૨૨. રામપ્રતાપભાઈના મનનો કોયડો ક્યારે ઉકેલાયો ?

(૧) ૫ વર્ષે (૨) ૨૫ વર્ષે **(3) ૩૫ વર્ષે** **૨૨.** 3

૨૩. મહારાજ ક્યારે સ્વધામ પધાર્યા ?

(૧) જેઠ સુદ દશમે (૨) અષાઢ સુદ દશમે (૩) કાર્તિક પૂર્ણિમાએ **૨૩.** ૧

૨૪. નીલકંઠ વર્ણીને દીક્ષા ક્યારે આપવામાં આવી ?

(૧) કારતક સુદ-૧૧ (૨) માગશર સુદ-૧૦ (૩) કારતક વદ-૧૧ **૨૪.** ૧

૨૫. કયા મંદિરના બાંધકામમાં મહારાજે પોતે પથરા ઉંચક્યા ?

(૧) જૂનાગઢ **(૨) ગઢડા** (૩) વડતાલ **૨૫.** ૨

૨૬. બાંશી ગામમાં નીલકંઠ વર્ણીએ કોને શાપ આપ્યો ?

(૧) રાજાના નોકરને (૨) શિકારીને **(3) પોતાની વાણીને** ૨૬. 3

૨૭. શીતલદાસના પ્રસંગ પછી મહારાજ કયા નામે ઓળખાવા લાગ્યા ?

(૧) સહજાનંદ **(૨) સ્વામિનારાયણ** (૩) શ્રીજીમહારાજ ૨૭. ૨

૨૮. એકડે એક .... ની રાખો ટેક, મારા બંધુ.

(૧) બ્રહ્મ (૨) નિયમ **(3) શ્રીજી** ૨૮. 3

૨૯. નીલકંઠ તરાપામાં બેસી જંગલમાં કોને મળવા ગયા ?

(૧) જાંબુવાનને (૨) સુગ્રીવને (૩) હનુમાનને ૨૯. ૧

30. કેટલા વર્ષની ઉંમરે ઘનશ્યામે શાસ્ત્રાર્થમાં જીત મેળવી ?

(૧) ૭ (૨) ૯ **(3) ૧૦** 30. 3

3૧. લોજમાં મુક્તાનંદ સ્વામીએ નીલકંઠ વર્ણીનું શું નામ પાડ્યું ?

(૧) સરળમુનિ **(૨) સરયૂદાસ** (૩) વર્ણીરાજ 3૧. ૨

3૨. ઘનશ્યામે ગૃહત્યાગ ક્યારે કર્યો ?

(૧) જેઠ સુદ-૧૦ **(૨) અષાઢ સુદ-૧૦** (૩) શ્રાવણ સુદ-૧૦ 3૨. ૨

33. સત્યમ્ વદ એટલે શું ?

(૧) સાચું બોલ (૨) પ્રિય બોલ (૩) બંને 33. ૧

3૪. કયા હરિભક્તને મહારાજે પ્રસાદીની ઈંટો આપી ?

(૧) તેજાભાઈને (૨) તેજેન્દ્રભાઈને (૩) દાદાખાચરને 3૪. ૧

3૫. નીલકંઠ વર્ણીને પીપલાણામાં દીક્ષા આપી શું નામ પાડ્યું ?

(૧) નારાયણમુનિ (૨) સહજાનંદ સ્વામી **(3) બંને** 3૫ 3

3૬. મહારાજે અહિંસક યજ્ઞ ક્યાં કર્યો ?

(૧) વડતાલમાં **(૨) જેતલપુરમાં** (૩) જૂનાગઢમાં 3૬. ૨

3૭. જયરામદાસને નીલકંઠ વર્ણીના છેલ્લે દર્શન ક્યાં થયા ?

(૧) લોજમાં (૨) ગઢડામાં (૩) દ્વારકામાં 3૭. ૧

3૮. પટ્ટાભિષેક વખતે સહજાનંદ સ્વામીની ઉંમર કેટલી હતી ?

(૧) ૨૦ (૨) ૨૧ (૩) ૨૨ 3૮. ૧

3૯. મહારાજને મગનીરામ કયા ગામમાં મળ્યો ?

(૧) લોજ **(૨) માંગરોળ** (૩) પંચાળા 3૯. ૨

૪૦. અમદાવાદના કયા બ્રાહ્મણ ભક્તને મહારાજ તેડવા આવ્યા હતા ?

(૧) પૃથ્વીવલ્લભ (૨) પ્રાણશંકર **(3) પ્રાણવલ્લભ** ૪૦. 3

પ્ર.૪ નીચેનાં આપેલા પ્રશ્નોનાં એક થી બે લીટીમાં (ઉત્તર) જવાબ લખો. **[૧૦]**

૧. ઘનશ્યામનો જન્મ ક્યાં અને ક્યારે થયો હતો ?

જ. ઘનશ્યામનો જન્મ ૩જી એપ્રિલ ૧૭૮૧ (ચૈત્ર સુદ નોમ સંવત ૧૮૩૭)ના દિવસે અયોધ્યા પાસેના છપૈયા ગામમાં થયો હતો.

૨. ઘનશ્યામે ગૃહત્યાગ કર્યો ત્યારે તેની સાથે કઈ વસ્તુઓ લીધી ?

જ. ઘનશ્યામે એક કમંડલુ, એક પલાશનો દંડ, શાલિગ્રામ, અને ગુટકો એટલી વસ્તુ સાથે લીધી હતી.

૩. શ્રીજી મહારાજ સૌની કેવી રીતે સંભાળ લેતા ?

જ. સુરજની પેઠે સૌને અજવાળું આપે ! વરસાદની પેઠે સૌનોતાપ હરે.

૪. બાવાઓ ઘનશ્યામને નીલકંઠવર્ણી કહીને શા માટે બોલાવતા ?

જ. બાવાઓ ઘનશ્યામને નીલકંઠવર્ણી તરીકે બોલાવતા કારણ તેણે તેમનો ભય દૂર કર્યો હતો, જેવી રીતે શિવજીએ ઝેર પીને સમગ્ર પૃથ્વીનો ભય દૂર કર્યો હતો.

૫. શ્રીજીમહારાજ ક્યારે અક્ષરધામ / સ્વધામ સિધાવ્યા ?

જ. સંવત ૧૮૮૬, જેઠ સુદ દશમ, મંગળવાર તા. ૧-૬-૧૮૩૦ના રોજ બપોર થયા પહેલા શ્રીજી મહારાજ અક્ષરધામ / સ્વધામ સિધાવ્યા.

૬. પિબકને સાચી શક્તિ શેમાં સમજાઈ ?

જ. પિબકને સમજાયું કે ભક્તિની શક્તિ, પ્રેમની શક્તિ, ત્યાગ અને વૈરાગ્યની શક્તિ એ સાચી શક્તિ છે.

૭. સરયુદાસને ક્યાં રહેવું ન હોતું ગમતું ? તેમને ક્યાં રહેવું ગમતું ?

જ. સરયુદાસને કોઈ ગામ કે શહેરમાં રહેવું નહોતું ગમતું. તેમને જંગલમાં રહેવું ગમતું હતું.

૮. શ્રીજી મહારાજે શિક્ષાપત્રી કોના માટે લખી છે ?

જ. શ્રીજી મહારાજે ગૃહસ્થો, બ્રહ્મચારી, સાધુઓ, આચાર્યો, સ્ત્રીઓ, પુરુષો, રાજા, તવંગર અને ગરીબ એ સર્વે માટે શિક્ષાપત્રી લખી છે.

૯. નીલકંઠ વર્ણીએ પોતાની વાણીને શું શાપ આપ્યો ?

જ. નીલકંઠ વર્ણીએ પોતાની વાણીને શાપ આપ્યો કે, ''હવે પછી ક્યારેય મારાથી આવું બોલાઈ જાય તો હે મારી વાણી તું નિષ્ફળ જજો.''

૧૦. શ્રીજી મહારાજને જોબન પગી સભામાં મળવા આવ્યો ત્યારે તેની આંખ કેમ લાલ હતી ?

જ. શ્રીજી મહારાજને જોબનપગી સભામાં મળવા આવ્યો ત્યારે તે ત્રણ રાત સુધી સુતો નહોતો તેથી આંખ લાલ હતી.

પ્ર.૫ નીચેની સ્વામીની વાતો પૂરી કરો. **[૧૦]**

૧. આપણે તો.....

જ. આપણે તો અક્ષરધામમાં જાવું છે એવો એક સંકલ્પ રાખવો.

૨. આવા સાધુને મનમાં.....

જ. આવા સાધુને મનમાં સંભારીએ તો મનના પાપ બળી જાય ને વાતો સાંભળીએ તો કાનનાં પાપ બળી જાય ને દર્શન કરીએ તો આંખના પાપ બળી જાય એમ મહિમા જાણવો.

૩. કેટલેક રૂપિયે આંખ,.....

જ. કેટલેક રૂપિયે આંખ, કાન, નાક આદિક ઇંદ્રિયું મળે નહિ તે ભગવાને આપ્યાં છે, પણ જીવ કેવળ કૃતઘ્ની છે.

૪. ગાફલાઇ ટાળવાનું.....

જ. ગાફલાઇ ટાળવાનું કારણ એ છે જે ખટકો રાખે તો ટળે ને બીજો ઉપાય તો કોઇક શિક્ષા કરે ત્યારે ટળે.

૫. નિરંતર સર્વ ક્રિયામાં.....

જ. નિરંતર સર્વ ક્રિયામાં પાછું વળીને જોવું જે, મારે ભગવાન ભજવા છે ને હું શું કરું છું? એમ જોયા કરવું.

પ્ર.૬ નીચે આપેલ કીર્તન/અષ્ટક/શ્લોકની ખૂટતી કડીઓ પૂરી કરો. **[૧૦]**

૧. વહેલા ઉઠી .... કીર્તન કરશું.

જ. વહેલા ઉઠી ધ્યાન ધરશું, નાહી ધોઇને પૂજા કરશું ;
'સ્વામિનારાયણ' મંત્ર ભણશું, પ્રગટ પ્રભુને પ્રણામ કરશું...
માતા-પિતાને પાયે પડશું, સંતજનોને ચરણે નમશું;
દેવ મંદિરે દર્શન કરશું, દંડવત્ કરશું, કીર્તન કરશું.

૨. ચોગડે ચાર, ... બ્રહ્મ હમારી જાત.

જ. ચોગડે ચાર, શ્રીજીને નમસ્કાર .... મારા બંધુ
પાંચડે પાંચ, ભક્તિમાં નાવે આંચ ...મારા બંધુ
છગડે છય, શ્રીજીની બોલો જય ...મારા બંધુ
સાતડે સાત, છે બ્રહ્મ હમારી જાત.

૩. ગુણાતીતોઽક્ષરં .... ભવબન્ધનાત્ ॥

જ. ગુણાતીતોઽક્ષરં બ્રહ્મ ભગવાન્ પુરુષોત્તમઃ ।
જનો જાનન્નિદં સત્યં મુચ્યતે ભવબન્ધનાત્ ॥

૪. નિત્ય નિત્ય નૌતમ .... કુટુંબ સહિત તરશે.

જ. નિત્ય નિત્ય નૌતમ લીલા કરતા અવિનાશી ; (૨)

અડસઠ તીરથ ચરણે (૨) કોટિ ગયા કાશી ..જય

પુરુષોત્તમ પ્રગટનું જે દર્શન કરશે ; (૨)

કાળ કર્મથી છૂટી (૨) કુટુંબ સહિત તરશે.

૫. ગુરુર્બ્રહ્મા .... ગુરુવે નમઃ ॥

જ. ગુરુર્બ્રહ્મા ગુરુર્વિષ્ણુઃ ગુરુર્દેવો મહેશ્વરઃ ।

ગુરુઃ સાક્ષાત્ પરં બ્રહ્મ તસ્મૈ શ્રી ગુરુવે નમઃ ॥

પ્ર.૭ નીચેના કોઈપણ એક વિષય પર ટૂંકનોંધ લખો. (૧૦ થી ૧૨ લીટીમાં) [૧૦]

૧. રે મારી વાણી, તું નિષ્ફળ જજો !

૨. આટલું ન ખાશો.

૩. અભ્યાસ